

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KGP.410.001.09.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	1. Jan Szczerba, doradca prawny, numer legitymacji służbowej 15451 2. Grażyna Cirko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/21/2017 z dnia 24 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
Jednostka kontrolowana	Główny Urząd Miar, ul. Elektoralna 2, 00-139 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Od dnia 17 maja 2016 r. Prezesem Głównego Urzędu Miar jest Pan Włodzimierz Lewandowski. Od 6 stycznia do 16 maja 2016 r. obowiązki Prezesa GUM pełniła Pani Dorota Habich. Wcześniej, od 30 stycznia 2007 r. do 5 stycznia 2016 r. Prezesem GUM była Pani Janina Popowska. (dowód: akta kontroli str.3-9)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2016² w części 64 – Główny Urząd Miar.

Dysponentem głównym części 64 budżetu państwa jest Prezes Głównego Urzędu Miar (GUM). W części 64 jest 12 dysponentów III stopnia: Dyrektor Generalny GUM³, dziewięciu Dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar⁴ i dwóch Dyrektorów Okręgowych Urzędów Probierczych⁵.

W ramach części 64 finansowano – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – zadania z zakresu:

- ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach⁶,
- ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze⁷,
- ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. – o czasie urzędowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej⁸,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. – o systemie tachografów cyfrowych⁹,
- ustawy z dnia 6 września 2001 r. o towarach paczkowanych¹⁰.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za lata 2015 i 2016¹¹,

¹ Dalej także: GUM lub Urząd.

² Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. (Dz. U. poz. 278, ze zm.).

³ Dalej także: centrala GUM

⁴ Dalej także: OUM

⁵ Dalej także: OUP

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 884, ze zm.

⁷ Dz.U. Nr 92, poz.529, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz.144.

⁹ Dz. U. Nr 180, poz. 1494, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1161.

- wykonanie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych,
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzedniej kontroli budżetowej,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹² (dalej ufp).

W 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar dochody wyniosły 76 232,0 tys. zł, w tym 10 536,2 tys. zł (13,8%) stanowiły dochody zrealizowane przez centralę GUM, a pozostałą kwotę dochodów 65 695,8 tys. zł (86,2%) zrealizowały jednostki terenowe GUM.

Wydatki budżetu państwa w cz. 64 zrealizowano w wysokości 137 531,3 tys. zł, w tym 37 003,4 tys. zł (26,9%) stanowiły wydatki zrealizowane przez centralę GUM. W zakresie programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej wydatkowano kwotę 355,9 tys. zł.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹³ pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar.

Ocena i jej
uzasadnienie

W wyniku kontroli 4,9% zrealizowanych w części 64 wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności określone w Planie działalności GUM na rok 2016¹⁴. Prezes Głównego Urzędu Miar rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 64.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała łączne sprawozdania za 2016 r. sporządzone przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar. Sprawozdania te zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe Centrali GUM – na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Ustanowiono

¹¹ Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w tej części została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

¹² Dz.U. z 2016 r. poz. 1870.

¹³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

¹⁴ Według tego planu celami było zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar oraz ochrona obywateli w zakresie miar i zapewnianie bezpieczeństwa obrotu wyrobami z metali szlachetnych oraz zapewnienie ochrony interesów fiskalnych państwa.

mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań, Ewidencja księgowa była prowadzona w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym, zawierającego wszystkie wymagane elementy/czynności określone w aktach prawnych i regulacjach wewnętrznych oraz obowiązujących standardach.

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań na koniec 2016 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁵.

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zrealizowane dochody budżetowe w cz. 64 – GUM wyniosły 76 232,0 tys. zł i były wyższe o 19,4% od planowanych w ustawie budżetowej na rok 2016 w kwocie 63 849,0 tys. zł, a także o 1 094 tys. zł wyższe (o 1,5%) niż w 2015 r. (75 138 tys. zł).

Dochody zrealizowano w dziale 750 *Administracja publiczna*, w rozdziale 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – w kwocie 10 536,2 tys. zł (13,8%) i w rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – w kwocie 65 695,8 tys. zł (86,2%). Wyższa realizacja dochodów była wynikiem większej od planowanej liczby przyrządów zgłoszonych do legalizacji pierwotnej i ponownej, a także sztuk wyrobów zgłaszanych do badania i oznaczenia cechami probierczymi oraz zwiększenia liczby wzorcowanych ciśnieniomierzy, przyrządów do pomiaru temperatury, długości, kąta, masy oraz wielkości elektrycznych. Ponadto na wzrost dochodów złożyły się wpływy z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności¹⁶.

Na koniec 2016 r. w części 64 pozostały do zapłaty należności (w całości zaległe) w kwocie 8 708,1 tys. zł, z tego: w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – 1 463,8 tys. zł (16,8%) i w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – 7 244,3 tys. zł (83,2%). Należności GUM w porównaniu do roku 2015 były wyższe o 264,1 tys. zł, tj. o 3,1%.

Należności na koniec 2016 r. dotyczyły głównie:

- w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*: § 0690 – *Wpływy z różnych opłat* (1 008,1 tys. zł, tj. 68,9%), § 0910 – *Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat* (372,6 tys. zł, tj. 25,5%);

¹⁵ Odpowiednio: z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773) oraz z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. Nr 298 poz. 1766).

¹⁶ Przewidzianej w art.10 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 684). Wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro.

- w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*: § 0690 – *Wpływy z różnych opłat* (6 060,4 tys. zł, tj. 83,7%), § 0830 – *Wpływy z usług* (207,2 tys. zł, tj. 2,9%), § 0910 *Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułów podatków i opłat* (680,5 tys. zł, tj. 9,4%).

W 2016 r. żadne należności nie uległy przedawnieniu. Urząd nie dokonywał umorzeń, zaniechań i odroczeń poboru należności oraz rozkładania na raty spłaty należności z tytułu opłat.

(dowód: akta kontroli str. 49-57, 150-154, 202-203)

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

Opis stanu
faktycznego

2. Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w części 64 – GUM zostały zrealizowane w kwocie 137 531,3 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost wydatków o 5 175,1 tys. zł, tj. o 4,6%.

Wydatki zrealizowano w trzech grupach ekonomicznych: *Świadczenia na rzecz osób fizycznych* (441,4 tys. zł), *Wydatki bieżące jednostek budżetowych* (127 764,1 tys. zł) i *Wydatki majątkowe* (9 325,8 tys. zł). Wydatki w grupie *Świadczenia na rzecz osób fizycznych* zrealizowano w 99,7% planu po zmianach. Dotyczyły głównie wydatków, wynikających z przepisów bhp i na świadczenia przysługujące mianowanym urzędnikom państwowym w razie rozwiązania stosunku pracy. Wydatki te były wyższe o 11,8% w stosunku do roku poprzedniego.

Dominującą pozycję (69,8%) w strukturze wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowiły wynagrodzenia, zrealizowane w wysokości 89 162,9 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło w 2016 r. 4 732,6 zł, o 288,4 zł, to jest o 6,5% więcej niż w roku 2015.

Przeciętne zatrudnienie¹⁷ w 2016 r. w części 64 wyniosło 1 570 osób¹⁸ i było większe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2015 r. o 5 osób. W rozdziale 75001 - *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* zatrudnienie wyniosło 315 osób i było niższe o cztery osoby, a w rozdziale 75007 - *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* wyniosło 1 255 osób i było wyższe o dziewięć osób. Zmniejszenie zatrudnienia wynikało z przejścia pracowników na emeryturę, korzystania z urlopów wychowawczych, rozwiązania umów o pracę, przebywania pracowników na długotrwałych zwolnieniach lekarskich, zgonu pracownika. Środki finansowe zaoszczędzone na wakatach przeznaczono m.in. na wpłaty na PFRON, nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, dodatki zadaniowe, odprawę pośmiertną, podatki od umów zleceń w ramach Europejskiego Programu Badań Metrologicznych.

Wydatki bieżące pozapłacowe (38 601,2 tys. zł, tj. 28,1% wydatków ogółem) przeznaczono na zakup materiałów i wyposażenia (4 226,8 tys. zł, tj. 3,1% wydatków) oraz zakup usług pozostałych (34 374,4 tys. zł, tj. 25,0% wydatków ogółem)..

W ustawie budżetowej zaplanowano dla GUM wydatki majątkowe na kwotę 9 333,0 tys. zł, z tego: w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – 5 964 tys. zł i w rozdziale 75007 – *Jednostki*

¹⁷ Na podstawie sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach od początku roku do końca IV kwartału 2016 r.

¹⁸ W przeliczeniu na pełne etaty.

terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji – 3 369 tys. zł. W ciągu roku, decyzją Prezesa GUM, zmieniono plan wydatków majątkowych poprzez przesunięcie kwoty 2 069,5 tys. zł z rozdziału 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* do rozdziału 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – na zakup sprzętu teleinformatycznego. Zrealizowane wydatki majątkowe (9 325,8 tys. zł) stanowiły 99,8% planu po zmianach i były wyższe o 33,5% od wykonania w 2015 r. (6 984,7 tys. zł). Wydatki w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* (3 364,4 tys. zł) stanowiły 36,1%, a w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* (5 961,4 tys. zł) – 63,9% ogólnej kwoty wydatków majątkowych. Zakupy były zgodne z planem wydatków. Zakupiono m.in. stanowisko do badania wodomierzy i przetworników przepływu do ciepłomierzy, analizatora sieci do 3 GHz, profilometr stykowy, laser trackera, będącymi przyrządami pomiarowymi parametrów powierzchni, licznik do badania instalacji pomiarowych do piwa i brzożki piwnej wraz z elementami przyłączeniowymi, chromatograf gazowy do analizy gazu ziemnego wraz z montażem, instalacją i uruchomieniem, sprzęt komputerowy. Wydatki poprawnie zaklasyfikowano do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej¹⁹.

GUM był beneficjentem dziesięciu projektów realizowanych w 2016 r. w ramach programu Europejski Program Badań Metrologicznych EMRP²⁰ i Europejski Program na Rzecz Innowacji i Badań w Metrologii EMPIR²¹. Środki na projekty w wysokości 421,7 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa przekazał Minister Finansów na podstawie 20 decyzji. Środki zostały wykorzystane w wysokości 355,9 tys. zł (84,4%). Niewykorzystanie kwoty 65,8 tys. zł wynikało z mniejszej niż szacowano liczby godzin przeznaczonych na prace nad projektami, rabatu udzielonego przez dostawcę urządzeń pomiarowych, mniejszej niż planowano liczby uczestników spotkań, rozliczeń dewizowych diet i niższych od prognozowanych cen hoteli. Wydatki zrealizowała centrala GUM²² zgodnie z wnioskami o uruchomienie rezerwy celowej oraz decyzjami Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2016 r. Wydatki poniesiono w terminach wynikających z umów o dofinansowanie.

Ponadto w 2016 roku plan wydatków GUM został zwiększony z rezerwy celowej o 38,2 tys. zł oraz o 68,7 tys. zł, na podstawie dwóch decyzji Ministra Finansów. Środki te zostały przeznaczone odpowiednio: na sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla 3 urzędników służby cywilnej mianowanych z dniem 1 grudnia 2015 r. zatrudnionych w GUM, Okręgowym Urzędzie Probierczym w Warszawie i Okręgowym Urzędzie Miar w Krakowie oraz odprawy emerytalnej dla osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska państwowego. Z powyższych środków nie wykorzystano kwoty 5,2 tys. zł dotyczącej urzędników mianowanych z tytułu wynagrodzenia i pochodnych, ponieważ pracownik przeniósł się do innego urzędu i kwota ta nie została wypłacona.

¹⁹ Wydatki zakwalifikowano do: § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych, § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, § 6580 Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych.

²⁰ EMRP – European Metrology Research Programme

²¹ EMPIR – European Metrology Programme for Innovation and Research (

²² W dziale 750 – Administracja publiczna, rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, § 4171 – Wynagrodzenia bezosobowe, § 4211 – Zakup materiałów i wyposażenia, § 4301 – Zakup usług pozostałych, § 4421 – Podróże służbowe zagraniczne.

(dowód: akta kontroli str.71-130, 131-149)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 6 761,0 tys. zł, stanowiącą 4,9%co wydatków w części 64. Doбору próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym oraz wydatkom poniżej 500 zł dysponenta III stopnia (w centrali GUM) GUM. Próba została wylosowana metodą monetarną²³. Badaniem objęto 46 zapisów księgowych na kwotę ogółem 3 514,8 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych 16 zapisów na kwotę 1 923,9 tys. zł oraz w grupie wydatków bieżących pozapłacowych 30 zapisów na kwotę 1 590,9 tys. zł. Próba wydatków dobranych celowo, ze względu wielkość, wyniosła 3 346,2 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W powyższej próbie wydatków, badanej pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych²⁴, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku analizy trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych, przeprowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego²⁵ na łączną kwotę 1 176,8 tys. zł wydatków finansowanych z budżetu państwa i budżetu środków europejskich Głównego Urzędu Miar, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W ich wyniku zawarto umowy, terminowo zrealizowano zadanie i wypłacono wynagrodzenie.

Zobowiązania w części 64 – GUM na koniec 2016 r. wyniosły 7 472,3 tys. zł i były wyższe o 6,7% od stanu na koniec 2015 r. (7 004,7 tys. zł). Główną pozycję (5 802,0 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Na koniec roku budżetowego nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(dowód: akta kontroli str. 290-328)

GUM w 2016 r. realizował podzadanie nr 6.1.7 – Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących, w ramach zadania nr 6.1 – Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz funkcji państwa nr 6 – Polityka gospodarcza kraju. Szczegółowe badanie działań w układzie zadaniowym pod względem prawidłowości określenia celów i mierników realizacji zadań oraz ich monitoringu wykazało, że przyjęte dla tych zadań cele i mierniki wynikające z budżetu zadaniowego zostały określone zgodnie z wymogami noty budżetowej. Wartości mierników realizacji celów dla tych zadań osiągnęły założony poziom. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie, na podstawie rzetelnych źródeł danych (m.in. księgi rachunkowe, system informatyczny, informacje komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji działań objętych miernikami).

(dowód: akta kontroli str. 763-801)

²³ Metoda monetarna polega na losowaniu operacji z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

²⁴ Dz.U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

²⁵ Postępowania dotyczyły: dostawy wraz z montażem, instalacją i uruchomieniem stanowiska do badania trwałości wodomierzy i przetworników przepływu do ciepłomierzy do wody (633,9 tys. zł - § 6060), dostawy laser trackera (383,1 tys. zł - § 6060), dostawy licznika do badania instalacji do piwa i brzezki piwnej wraz z elementami przyłączeniowymi (159,8 tys. zł - § 6060).

Wykonanie zadań określonych w Planie działalności GUM na rok 2016 przyniosło wymierne efekty rzeczowe prowadzonej działalności. Wyznaczony cel²⁶, mierzony za pomocą miernika „Liczba czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących/liczba zgłoszonych czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących”, został zrealizowany na poziomie (98,8%).

W działaniu 6.1.7.1 – *Wykonywanie działań z dziedziny metrologii* przyjęto miernik „Liczba wykonanych czynności z dziedziny metrologii/liczba czynności z dziedziny metrologii zgłoszonych do wykonania”. Spośród 7 471 835 czynności zgłoszonych do wykonania zrealizowano 7 313 306, tj. 97,9%.

W działaniu 6.1.7.2 – *Badanie i oznaczanie cechami probierczymi wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzór nad obrotem tymi wyrobami* określono miernik „Liczba wyrobów z metali szlachetnych zbadanych i oznaczonych cechami probierczymi/liczba wyrobów z metali szlachetnych zgłoszonych do badania i oznaczania cechami probierczymi”. Spośród 5 263 659 wyrobów zgłoszonych do badań i oznaczeń wykonano 5 263 659 tj. 100%.

W działaniu 6.1.7.3 – *Wykonywanie czynności z zakresu kas rejestrujących* określono miernik „liczba kas rejestrujących które zostały poddane badaniom/liczba kas rejestrujących zgłoszonych do wykonywania badań”. Spośród 55 kas zgłoszonych do badań wykonano 46 badań tj. 83,6%.

(dowód: akta kontroli str. 927-928)

Powyższe mierniki realizacji celu umożliwiały ocenę skuteczności realizowanych działań. Wartość mierników monitorowano kwartalnie, na podstawie danych gromadzonych przez właściwe komórki organizacyjne. Dane były dostępne i wiarygodne. Dysponent części 64 sprawował nadzór i kontrolę efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 4 *ufp*.

W celu właściwego wykonania zadań ustawowych dysponent części 64 budżetu państwa dokonał w 2016 r. celowych zakupów środków trwałych i wyposażenia, zrealizował inwestycje, remonty i modernizacje budynków i pomieszczeń, przeprowadził specjalistyczne szkolenia dla pracowników, współpracował z organizacjami międzynarodowymi. Uzyskano zamierzone efekty rzeczowe.

(dowód: akta kontroli str. 62-62, 763-802, 927-928)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatków budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nie zrealizowano zakupu zintegrowanego systemu finansowo-księgowego dla terenowej administracji. Wprowadzenie zakupu tego systemu f-k do planu na rok 2017 jest kolejnym przesunięciem tej inwestycji. W budżecie na 2016 r. zakup sprzętu komputerowego oraz systemu f-k został ujęty na poziomie centrali - rozdział 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów (...), § – 6060 Zakup stanowisk, aparatury badawczej (...), sprzętu komputerowego oraz zintegrowanego systemu finansowo-księgowego dla terenowej administracji miar i probierczej*. Pod koniec III kwartału Prezes GUM dokonał przeniesienia²⁷ kwoty 2 069,5 tys. zł z rozdziału – 75001, § – 6060 do rozdziału 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i*

²⁶ Zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar i ochrona interesów obywateli w zakresie miar i zapewnienie bezpieczeństwa obrotu wyrobami z metali szlachetnych oraz ochrony interesów fiskalnych państwa.

²⁷ Decyzja Nr 7/BB Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 21 września 2016 r w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych w 2016 r.

centralnym organom (...), § 6060 – Zakupy aparatury badawczej, i kontrolno-pomiarowej, przeznaczonej do prawnej kontroli metrologicznej (...). Środki te zostały wydatkowane przez terenowe jednostki, m.in. na sprzęt informatyczny. Według wyjaśnień²⁸ nie zrezygnowano z wdrożenia systemu f-k, lecz w pierwszej kolejności postanowiono przeprowadzić inwestycje dostosowujące. Przyczyną odstępstwa od planu było także przygotowywanie zmian strukturalnych administracji miar, co oznaczało wysoki poziom ryzyka kosztowego dla wdrażania nowych narzędzi. NIK, dostrzegając powyższe okoliczności, a także zmiany na stanowiskach kierowniczych, zwraca uwagę na nierealne planowanie wydatków. Określenie sposobu realizacji zakupów majątkowych dla OUM i OUP w zakresie informatyzacji dopiero u progu IV kwartału wskazuje na przewlekłość procesu decyzyjnego, rodzącą ryzyko niewydatkowania środków.

(dowód: akta kontroli str.480-483, 522-545, 629- 706,)

3. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar i sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia, tj. Centrali GUM:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str.150-152, 204-212, 258-259, 927-928)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawozdawczości nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zdaniem NIK działania podjęte w 2016 r. w GUM w celu zintegrowania systemów finansowo-księgowych w ramach części 64 budżetu państwa oraz w celu wyeliminowania ryzyka niewykrycia i nieskorygowania błędów w sprawozdawczości łącznej, wynikającej z ewidencji księgowej prowadzonej w jednostkach podległych, w odrębnych systemach finansowo-księgowych, były niewystarczające.

²⁸ Wyjaśnienia dla NIK z dnia 10 marca, 13 marca i 30 marca 2017 r.

W oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej Prezes GUM uznał, że w 2016 r. funkcjonowała ona w ograniczonym zakresie z powodu braku strategicznego planowania działalności GUM. *Dokumenty programowe (strategiczne) tworzone były w oderwaniu od wiedzy i potrzeb metrologicznych dostępnych ze strony laboratoriów GUM i administracji terenowej, ale też przy całkowitej ignorancji w stosunku do potrzeb otoczenia zewnętrznego. Dokumenty te nie zawierały sposobu wdrażania, monitorowania i rozliczania z ich realizacji oraz pomijały kwestię zapewnienia finansowania.* W oświadczeniu tym nie podano jednak czy i jakie konkretne działania podjęto w 2016 r. w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zwłaszcza w zakresie wyeliminowania stwierdzonych braków.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji budżetu w części 64 – Główny Urząd Miar w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2017 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Krzysztof Kwiatkowski

/-/

.....
podpis

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.